

# DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XV.

V Ljubljani, 2. septembra 1943.

Štev. 35 (720)

Danes:

## MIHČEVE SANJE

Naša nova pravljica

(Gl. str. 4.)

Kadar prve dni kimavca prav  
pogosto grmi, ob letu obilno bo  
tepkovca, pšenice, rži.

Slovenski rek

### DRUŽINSKI TEDNIKE

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in  
uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III.  
Poštni predal št. 845. Telefon št. 33-32.  
— Račun poštne hranilnice v Ljubljani  
št. 15.593 — Rokopisov ne vračamo,  
nefrankirani dopisov ne sprejemamo. Za  
odgovor je treba priložiti 2 liri v znakih.

### NAROČNINA

1/4 leta 10 lir, 1/2 leta 20 lir,  
vse leto 40 lir. — V tujini  
64 lir na leto. — Naročnino  
je treba plačati vnaprej.

### CENE OGLASOV

V tekstnem delu: enostolpna petna vrsta  
ali njen prostor (višina 3 mm in širina  
55 mm) 7 lir; v oglasnem delu 4.50 lire.  
V dvobarvnem tisku cene po dogovoru.  
— Notice: vrstica 7 lir. Malo oglasa  
11: beseda 0.50 lire. Oglasi davak povsod  
še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

## Uspehi italijanskega letalstva

Zadete sovražne ladje v pristanišču Auguste. — Bom-  
bardiranje sovražnikovih pristanišč

Vrhovno poveljstvo. Vojno poročilo št. 1187.

Naša letala so v srednjem Sredozemlju napadla neki sovražni konvoi, torpedirala neki rušilec in ga zažgala, poleg tega pa poškodovala še dva druga parnika s skupaj 15.000 tonami nosilnosti.

Sovražna letala so napadla okolico Napolija in pokrajinu Salerno. General Ambrosio

Vrhovno poveljstvo. Vojno poročilo št. 1188.

Italijanska in nemška letala so uspešno bombardirala sovražne ladje, zasidrane v bizertski luki.

Sovražnik je bombardiral mesto Foggia, Crotone in pokrajinu Avellino.

Anglo-ameriško letalstvo je pri bombardiranju izgubilo 16 letal, 4 letala so sestrelili naši lovci nad pokrajinu Avellino, 8 so jih zbili nemški lovci nad okolico Foggie, 4 pa naše protiletalsko topništvo nad Foggio in Crotone.

Naše ladje so zadete dve sovražni letali, da sta strmoglavili v morje. General Ambrosio

Vrhovno poveljstvo. Vojno poročilo št. 1189.

Nemška letala so bombardirala luko v Kataniji in zadela neko trgovsko ladjo. Vzdož se sticiske obale je neka naša podmornica zadela s torpedom dve sovražni torpedovki.

Sovražnik je bombardiral mesto Taranto in nekatere kraje v napoliški pokrajini.

Italijansko-nemški lovci in protiletalska obramba so sestrelili 9 nesprotnikovih letal. Neka naša korveta je v Tirenskem morju sestrelila dve sovražni letali. General Ambrosio

Vrhovno poveljstvo. Vojno poročilo št. 1190.

Naši motorni splavi so vzdož kalabrijske obale zbili 9 sovražnih letal. Naše pomorske enote so sestrelile eno sovražno letalo.

Oddelki sovražnih letal so bombardirali Sulmono, Catanzaro in nekatere kraje v Campaniji. V pokrajini Salerno je škoda precej občutna.

Italijanski lovci so v boju s sovražnikom zbili šest letal, nemški pa sedem. Naše protiletalsko topništvo je sestrelilo tri sovražna letala. General Ambrosio

Vrhovno poveljstvo. Vojno poročilo št. 1191.

Kr. korveta »Minerva« pod poveljstvom poročnika Maria Barozia iz Casal-Monferrata je v Tirenskem morju potopila angleško podmornico »Saracen«. Angleško poveljstvo je o njeni izgubi že poročalo. Ujeli smo 5 častnikov in poveljnika ter 41 mož posadke.

Nemška letala so bombardirala sovražne ladje v pristanišču Auguste. Zadela so tri parnike s skupaj več ko 18.000 tonami nosilnosti, eno križarko in eno prevozno ladjo.

Sovražnik je bombardiral Taranto, Cosenzo, Terni in še nekatere druge kraje v okolici Napolija in Cosenze. Izgubil je 24 letal; 16 izmed njih so jih sestrelili naši lovci, 8 pa nemški. Naše protiletalsko topništvo je sestrelilo pet sovražnih letal. Nad Sardinijo so nemški lovci sestrelili tri ameriška letala. General Ambrosio

Vrhovno poveljstvo. Vojno poročilo št. 1192.

Skupina naših letal je skupaj z nemškimi bombniki napadla pristanišče v Augusti in zadela štiri sovražne enote z 21.000 tonami skupne nosilnosti. Nemški bombniki so zadeli neko 8000-tonsko trgovsko ladjo, da je eksplodirala.

V zahodnem Sredozemlju so nemška letala poškodovala neko sovražno križarko in eno oklepnico.

Sovražnik je bombardiral okolice Napolija, pokrajinu Salerno in Catanzaro. Naši lovci so sestrelili 7 napadajočih letal, nemški lovci pa dve. Naše protiletalsko topništvo je sestrelilo eno letalo tipa Spitfire. General Ambrosio

## Sožalje Nj. Vel. Kralja Viktorja Emanuela III., Hitlerja in drugih vladarjev, maršala Badoglija in ministrov

Sofija, 31. avg. Ob smrti kralja Borisa III. je dobila Nj. Vel. kraljica Giovanna sožalne brzojavke državnih poglavarjev in ministrskih predsednikov. Brzojavili so: Nj. Vel. Viktor Emanuel III., Hitler, švedski kralji, romunski kralji, predsednik francoske republike Petain, predsednik portugalske republike general Carmona, načelnik španske države general Franco, madžarski regent Nikola de Horthy, predsednik švicarske zveze Celho, predsednik finske republike Risto Ryt.

Predsednik vlade Filov je dobil naslednjo brzojavko, predsednika italijanske vlade maršala Badoglija: »Italijanska vlada in italijansko ljudstvo sta z globoko žalostjo sprejela poročilo o nenadni smrti Nj. Vel. kralja Borisa III., in se pridružuje žalosti prijateljskega ter zavezniškega naroda. Prosim Vas, sprejmite izraze najgloblje sožalja vlade skupno z mojnimi, hvaležen Vam bom, če boste tolmачili ta čustva pri Nj. Vel. kralji in kraljevski hiši. Podpisan: Badoglijo.«

Brzojavili so tudi nemški maršal Göring, zunanji minister von Ribbentrop, konduktor Romunije general Antoneseu in romunski zunanji minister.

Visoke politične osebnosti so se poklonile in položile venec pred krsto kralja Borisa v stolnici sv. Aleksandra Nevskega. Velika množica ljudstva prihaja v stolnico, ko je ure in ure molče vztrajala v dolgi vrsti, ki se razteza po celotnem trgu pred katedralo po trgu Caria osvoboditelja ter po veliki ulici, ki vodi iz tega trga do kraljeve palače. Med osebnostmi, ki so izkazale poslednjo čast truplu kralja Borisa, je bil general Mihov, ki je položil venec cvetja v imenu bolgarske vojske.

### Sožalje iz Rima

Rim, 31. avg. Izredni komisar za rimski gubernator senator Nolte je ob smrti bolgarskega kralja razposlal naslednje brzojavke:

»Ni, ekse, dvornemu ministru Nj. Vel. kralja in cesarja: Prosim Vašo ekscelenco, naj tolmачi vdano sožalje rimskega mesta zaradi žalosti, ki je s smrtjo bolgarskega kralja Borisa zadela Savojsko hišo.«

»Častni dami Nj. Vel. bolgarske kraljice, Sofija: Prosim Vas, da bi hoteli Nj. Vel. bolgarski kraljici tolmачi globoka sožalja v veliki žalosti vzvišene vladarice.«

»Sofijskemu županu: Prosim Vas, da bi hoteli sprejeti izraze topliega sožalja mesta Rima zaradi žalosti, ki je

zadela Vaše mesto s smrtjo ljubljene bolgarskega kralja.«

### Dvorno žalovanje v Italiji

Rim, 29. avg. Nj. Vel. Kralj in Cesar je ob smrti Nj. Vel. kralja Borisa III., kralja Bolgarije, odredil trimesečno žalovanje.

### Ustanovitev narodnega odbora za Sicilijo

Rim, 26. avg. Danes so se zbrali pod predsedstvom državnega podtajnika v ministrskem predsedstvu Baratonu sicilski senatorji, da ustanove narodni odbor za Sicilijo. Podtajnik Baraton je predsedstvu odbora takoli dal na razpolago znanje vsote, ki so že prispele v korist sicilskim beguncem. Med drugim je predsednik vlade maršal Badoglijo nakazal milijon lir kot dar vladarske dvojice, nadalje 100.000 lir kot dar princeza Piemonške, 100.000 lir združene banke v Novari ter 100.000 lir g. Parodieta Bellino. Sicilski narodni odbor bo imel svoj sedež v palači Braschi.

### Razdejanje v Pompejih

Napoli, 27. avgusta. Pri letalskem napadu 24. avgusta na Pompeje je to odkopano mesto utrpelo ogromno škodo tudi v tem, da je razdejano tudi nekaj starinskega gradiva, ki v umetniškem pogledu pomeni največjo vrednost. Prva bomba je padla pred tako imenovani »Arco di Druso« poleg Jupitrovega svetišča ter je podrla stebrišče. Druga bomba je padla med stavbi »Tritolomoc« in »Romolo e Remo« ter podrla krilo stebrišča, tretja bomba pa je v polno zadela pompejski muzej. Ta bomba je naredila največ škode, saj je uničila velik del zbranih arheoloških stvari, ki so jih proučevali učenci vsa sveta, dalje pohištvo v Pompejskem domu, od naidragocenejšega do najnavadnejšega, kipe iz mavca, ki so predstavljali žrtve vezuvskega izbruha in mnogo drugih, nadvse dragocenih stvari. Po vsem tem je s takšnim divištvom udarila sovražnikova slepa in okrutna nasilnost, da je namerno uničila celotno cilic, ki jih je bil sovražnik prei osvetlil s številnimi raketami.

Prof. Maiuri, pod čigar varstvom so bile pompejske izkopanine, je o tem razdejanju obvestil ministrstvo za ljudsko vzgojo ter je izdal vse potrebne ukrepe za ohranitev vsega, kar je razkopano anglosaški uničevalni bes.



In una fabbrica italiana di carri armati. — V neki italijanski tovarni za tanke.

## Smrt bolgarskega kralja Borisa III.

Dva proglasa vlade. — Prestol je zasedel kralj Simeon II. — Žalovanje po vsej kraljevini

Sofija, 28. avgusta. Bolgarski kralj Boris III. je danes ob 18.20 umrl v kraljevi palači v Sofiji. V istem trenutku so sneli zastavo s kraljevimi znaki, ki je plapolala na palači.

### Proglas bolgarskemu narodu

Sofija, 29. avgusta. Besedilo prvega proglasa, ki ga je naslovil ministrski svet na bolgarski narod, se glasi:

Bolgarji! Nj. Vel. kralj Boris III., naš ljubljeni vladar Zedinitelj, je danes 28. avgusta 1943, po kratki mučni boleznii umrl v svoji palači v Sofiji obdan od kraljevske rodbine. Ogoromna je ta izguba za Bolgarijo. Velikanska je bolečina vsega bolgarskega naroda. Velikanska je hvaležnost vsega bolgarskega naroda do velikega caria Zedinitelja. Mi vsi imamo »sveto« dolžnost slediti njegovi neomajni volji, da bi bili zedinjeni v delavnj vdanosti do napredka zedinjene Bolgarije. Večen naš ostane v nas njegov spomin.

### Drugi proglas pa pravi:

Bolgarji! Danes, 28. avgusta 1943., je Nj. kr. Vis. princ prestolonaslednik Simeon Tirnovski, ljubljene in naše bolgarskega naroda, v skladu s čl. 34. ustave zasedel prestol bolgarskih kraljev z imenom Simeon II., kralj Bolgarov. Zaradi mladostnosti Nj. Vel. kralja Simeona II. in v skladu s čl. 151. ustave prevzema ministrski svet vlado države do ustanovitve regentstva, kakor ga določa ustava. V tem težkem trenutku za našo državo pozivamo vse Bolgare, naj se še trdnice združijo okrog prestola Nj. Vel. Simeona II., da bi se moglo nadaljevati svelo delo Bolgarije z vero v srečno bodočnost našega naroda in z zaupanjem vseh nas Bolgarov. Ziveljo Nj. Vel. Simeon II.! Ziveljo Bolgarji! Ziveljo bolgarsko ljudstvo!

Oba proglasa, ki nosita datum 28. avgusta 1943., so podpisali člani ministrskega sveta ter predsednik Bogdan Filov.

### Splošno žalovanje po vsej Bolgariji

Sofija, 28. avgusta. Vest o smrti Nj. Vel. Borisa III. je bila uradno objavljena ob 20. v trenutku, ko so se oglašili zvonoji bazilike sv. Aleksandra Nevskega. Vest je objavil ministrski svet na tisk, ki je nato razglasil, da stopa princ prestolonaslednik Simeon po čl. 34. bolgarske ustave na prestol z imenom Simeon II. Predsednik ministrskega sveta je naslovil na bolgarsko ljudstvo dva proglasa: v enem sporoča smrt bolgarskega caria Borisa III. in nastop Simeona II. na prestol, v drugem pa, da prevzema ministrski svet na podlagi čl. 151. bolgarske ustave oblast, dokler se ne imenuje regentstvo. Množica je zvedela za vladarjevo smrt po 20 udarcih zvonov vseh sofijskih cerkva. Na cestah so se videli prizori globoke bolesti. Ministrski svet je izdal odlok, po katerem je bolgarski narod zavoljo smrti bolgarskega caria v žalosti.

### Življenje kralja Borisa

Princ Boris Tirnovski se je rodil dne 30. januarja 1894. v Sofiji kot sin Ferdinanda I. in princeze Marie Luize Burbonsko-Parmske. Bolgarsko ljudstvo je pozdravilo njegovo rojstvo z največjim navdušenjem. Naslov in ime Nj. kr. Vis. Borisa Tirnovskega so mu dali na čast prestolnice stare bolgar-

ske države Trnove. Mladi princ je pokazal že v prvih letih svojega življenja veliko lubezen do študija in žilav ter neupozljiv značaj. Mati, ki ji je bil izredno vdan, mu je dejala ob svoji smrti: »Ko boš nekoga due kralji, poskusi biti najboljši kralji. Če boš hotel, da te bo ljudstvo ljubilo, moraš s svojim življenjem in z vsem svojim duhom stopiti v njegovo službo. Pomni, da je domovina najlepša in najsvetejša stvarnost.« Kralj Boris je uresničil na najboljši način to zadnjo materino voljo.

Za vzgojo mladega princea so kar moči dobro poskrbeli. Najznamenitejši domače in tuje profesorje so pozvali, da bi ga izšolali, in v teli strog discipline in dolžnosti je zrasel princ močan in bistroumen. V vojaško akademijo so ga sprejeli, potem ko je obiskoval redni licealni tečaj in je imel priiko, da pokaže in svelli luči vse svoje velike umske in zdravne darove. Promoviral je na pravni fakulteti in se naučil gladko vseh evropskih jezikov, v katerih se je izpopolnil s številnimi in dolgi potovanji v inozemstvu. Čeprav je bil močno zaposlen, mu je vendar uspelo dobiti časa tudi za naravna nagajenja svojega značaja. Kot učen prirodoslovec je podaril Sofiji velikanski muzej, ki obsega dragocene zbirke črnomoške favne in flore.

Balkanske vojne leta 1912. se je udeležil kot major, med veliko vojo pa je bil član glavnega stana svojega kraljevskega očeta. Ko je kralj Ferdinand odstopil, so ga proglasili dne 4. oktobra 1918. pod imenom Boris III. za kralja Bolgarov. Že v prvih letih svojega vladanja se je izkazal kot strož ustavnj vladar, ki želi spraviti politiko svoje države v sporazum z veselehlami zlasti na z Italijo. S spretnostjo mu je uspelo izogniti se sporom s sosedno Jugoslavijo, s katero so bile česte težave. S svojim odkritim srčnim značajem in svojo energijo si je pridobil naklonjenost vse Evrope. Bil je častni doktor vseučilišč v Sofiji, Berlinu, Rimu in Varšavi.

Dne 25. oktobra 1930. se je v čarobnem okviru svetnikovega mesta v Assisiu, poročil s princezo Ivano Savojsko, četrti rojenko italijanske vladarske dvojice. Ta poroka, ki je pripeljala prvič na bolgarski prestol italijansko princezo, je rodila v obeh državah, ki sta si bili vedno prijateljeli, globoko zadovoljstvo in zato tudi italijanski narod danes tem večje bolesni zaradi teške žalosti, ki je zadela plemeniti bolgarski narod in njegovo kraljico. Iz tega zakona sta se rodila dva otroka, princeza Marija Luiza 13. januarja 1933. in prestolonaslednik princ Simeon 16. junija 1937. Med to vojno je znal kralj Boris navzlic nezogibnim težavam prvesti svojo državo do politike, ki je najbolj ustrezala koristim njegovega naroda, zavedajoč se stvarnosti trenutka in v zavesti nezogibne usode bolgarskega naroda.

### Sofija žaluje

Sofija, 30. avgusta. Truplo kralja Borisa je ležalo vso noč od sobote na nedeljo in vso nedeljo v dvorni kapeli sv. Petra in Pavla, kjer so večraj zjutraj ob navzočnosti kraljeve rodbine, članov civilne in vojaške hiše ter uslužbencev kraljevega dvora opravili molitve za mrtve. Žalovanje na dvoru bo trajalo leto dni; šest mesecev bodo imeli strogo žalovanje, šest mesecev pa običajno žalovanje. Kraljevo truplo

bodo danes prenesli v stolnico sv. Aleksandra Nevskega, kjer se bo ljudstvo lahko poslovilo od svojega ljubljene vladarja.

Včeraj ob 15.30 je v spremstvu vseh ministrov prišel v dvorno kapelico ministrski predsednik Filov, da bi se poklonil zemeljskim ostankom kralja Borisa III. Po tem obisku so prišli v kapelo še mnogi drugi odličniki.

### Pogreb bo v nedeljo

Pogreb bo 5. septembra v stolnici sv. Aleksandra Nevskega in do tega dne bo vladarjevo truplo ležalo v tel cerkvi. Ura pogreba še ni določena.

### Mladi kraj ob mrtvem očetu

Iz Sofije je prišlo poročilo o zelo ganljivem prizoru: Včeraj zjutraj je kraljica Ivana posremila mladega kralja ter princezo Marijo Luizo v kapelico, kjer je ležalo truplo kralja Borisa. Mladi kralj Simeon se je približal mrtvemu očetu ter ga pobožal po čelu in rekel: »Spiš, kaine, atek!« Princeza pa se je zavedala ter lela ihtela. Kralj Simeon jo je za hip pogledal ter se potem z vprašajočim pogledom obrnil k materi kraljici. Mati pa je ostala brez besede, ker jo je prevzel tako huda žalost. Ko so se nekaj časa pomudili v kapelici, je kraljica Ivana prišla mladega kralja za roko ter odšla, za njima pa je šla princeza Marija Luiza ter venomer ihtela. Včeraj popoldne so kralja Simeona II. ter princezo Marijo Luizo odpeljali v podeželski dvorec Cianturia.

Sofija, 30. avgusta. Bolgarska telegrafska agencija poroča: Sporočilo o smrti Nj. Vel. kralja Borisa, objavljeno od pravosodnega ministra, pravi, da je bila vzrok kraljeve smrti trombozis coronaria, komplcirana od okleplne pljuč in vreten. Vsi glasovi in poročila o boleznii in smrti Nj. Vel. čanstva kralja, ki se ne strinjajo s podatki, navedenimi v poročilu o smrti, so brez osnove ter popolnoma fantastični.

### Delo Dopolavora za prizadete po letalskih napadih

Rim, 29. avgusta. Med ustanovami, ki so najbolj požrtvovalne v podporo delu za prizadete ob letalskih bombardiranjih, je Narodna ustanova Dopolavoro.

Pokrajinski Dopolavori so v vseh krajih takoj z vsemi svojimi obsežni napravami priskočili na pomoč oblastem. Iz Napolija, Torino, Milana, Genova, iz središč Puglie in Kalabrije in iz mnogih drugih področij poročajo o skrbi Dopolavora za tiste, ki so se znašli brez strehe. Mnogi pokrajinski Dopolavori so organizirali s prostovoljno pomočjo podjetniških in medpodjetniških Dopolavorov ter velikodušnih dopolavorovskih krogov prevoze na deželo za prizadete. Napravili so pravecne malhne avtomobilske kolone, ki so prevažale na stolne osebe, zlasti pa stare ljudi, ženske in otroke.

V Napoliju, v Rimu in v drugih mestih skrbijo Dopolavori za okrepčevalnice in javna zaklonišča, zlasti v krajih, kjer trajajo letalski alarmi zelo dolgo. Drugi Dopolavori so priskočili na pomoč prizadetim in beguncem, uporabljajo naprave za tabornenje, ki so služile v normalnih časih za izlete na morje ali v gore. Dopolavoro v Rimu je n. pr. spravil lakotj v Rim vse taboriške naprave iz Cimina.

Pri tem delu bratske vzajemnosti so Dopolavori čisto premagovali iz-

redne ovire. Kakor prej v mirnih žu-

Varnostni ukrepi na Danskem

Berlin, 29. avgusta. Mednarodni ob-

Funkcionarji in uradniki morajo

Divjaški napad na Berlin

Berlin, 25. avg. Churchill je hotel,

Pristojni nemški krogi s primerno

Ne dvomimo - pripominjajo v Ber-

Anglosasi groze s ponovnim bombardiranjem Rima

Lizbona, 25. avg. Po poročilih iz

Londona, 25. avg. Harakas poro-

Visoki komisar v Logatecu

Ekscelencija Visoki komisar senator

Na sedežu civilnega komisariata je

Visoki komisariat za Ljubljansko

turnu 2. in 3. septembra, v Vevčah

Visoki komisar za Ljubljansko po-

Prepoved prodaje nahrbtnikov

Visoki komisar za Ljubljansko po-

Prepovedana je vsaka prodaja na-

Prav tako se pod zaporo in na raz-

Kršitelji določb te naredbe se ka-

Najvišje cene za prodajo krompirja

Visoki komisariat za Ljubljansko

po prečitani vlogi Prehranjevalne

1. rdeča vrsta tipa Wolmann za

V nadrobni prodaji v Ljubljani se

Cene morajo biti v smislu določil

Pasji kontamac, razglašen 6. no-

Predpise o obveznem razkuževanju

Na pokrovu japonske škatlice za

Na pokrovu japonske škatlice za

Ob zahodni japonski obali leži vojni

V okolici Kura je fotografiranje

Posledica tega je bila, da tudi v

Posledica tega je bila, da tudi v

somo, kmelje jih bodo pa dobivali po

Letošnja riževa letina v Italiji je

Rektorat ljubljanskega vsenčilista

Zaradi dodelitve kuriva za ogreval-

Moški nad 50 let in ženske, ki so

V kratkem bo izdan dekret italijan-

Prehranjevalni urad sporoča, da je

Rdeči križ sporoča, da sprejema

V kratkem bo nova izmenjava ni-

Davčna uprava za mesto Ljubljano

Razdeljevanje racioniranih živil

Prehranjevalni zavod Visokega ko-

Za nakup racioniranih in kontinen-

Na odrezke živilskih nakaznic, iz-

Tako varujejo bojujoče se države skrivnosti svojega bojevanja

NA JAPONSKEM

Na pokrovu japonske škatlice za

Posledica tega je bila, da tudi v

1. Navadna živilska nakaznica (mo-

na dan: 150 g kruha ali 124 gr kru-

Glede delitve maščob in drugih ra-

2. Dodatna živilska nakaznica SDI

3. Dodatna živilska nakaznica SDII

4. Dodatna živilska nakaznica SDI+

5. Posebna dodatna živilska nakaz-

6. Dodatna živilska nakaznica GME

7. Dodatna živilska nakaznica GMB

8. Dodatna živilska nakaznica GMD

9. Nakazilo za nabavo marmelade

10. Dodatna živilska nakaznica za

11. Dodatna živilska nakaznica za

B. OBČINE V POKRAJINI.

Na odrezke živilskih nakaznic, iz-

1. Navadna živilska nakaznica (ru-

2. Na dodatne živilske nakaznice

3. Dodatna živilska nakaznica GMA

4. Nakazilo za nabavo marmelade

Oddaja odrezkov živilskih nakaznic

Ljubljanski mestni preskrbovalni

Japonski ljubezljivo povabil vse

Centrala je bila prebogata

Na Dalinem vzhodu je bila pred

Po dogovoru z angleško obvezal-

In tako je v boju med Intelligence-

Bliskovito zavojevanje Singapura

14. septembra z začetnicami N in

Od pekov bo mestni preskrbovalni

Mestni preskrbovalni urad opozar-

Na pasice odrezkov, ki morajo biti

Posebej pa se opozarja o peki, naj

Uspjena izdelke barvate le s spe-

Osebnosti

UMRLI SO:

V Ljubljani: Anton Letonja, železn.

V Ljubljani: Anton Letonja, železn.

V Nemem mestu: 62letna Franja

Na Tebarju pri Celju: 84letni Ludvik

V št. Juriju pri Ljubli: 71letni Andrej

V Mariboru: 92letna Francka Marčičeva

V Beogradu, Jerica Zorkova, gostilničarka

Naše sožalje!

MATEMATIČNA VREMENSKA NAPOVED

za mesec september 1943.

Sestavljen dr. Vital Manohin

VREMENSKA NAPOVED

2. septembra, četrtek: nestalno, del

3. septembra, petek: isto,

4. septembra, sobota: isto,

5. septembra, nedelja: v toku dne-

6. septembra, ponedeljek: razjasni-

7. septembra, torek: jasno,

8. septembra, sreda: zjutraj megla,

9. septembra, četrtek: zjutraj me-

Točnost naših napovedi je v splošnem

Kadar se enemu izmed članov ple-

Na Dalinem vzhodu je bila pred

Po dogovoru z angleško obvezal-

In tako je v boju med Intelligence-

Bliskovito zavojevanje Singapura



Zeleni pekel

V BRAZILSKIH PRAGOZDOVIH

Svojevrstni običaji Indijancev ob bregu Amazonke

Tropska južna Amerika, ki leži ob srednjem in gornjem teku reke Amazonke, je še do danes najmanj znana in raziskana pokrajina na svetu. Ta predel zemlje se razprostira na površini več kot treh milijonov kvadratnih kilometrov. Na zahodu obdajajo pokrajino velikanski praogzovi, ki so na nekaterih krajih popolnoma neprehodni in se zdi, ko da bi tu narava usvarila varnostne meje proti prodiranju civilizacije.

Sladkovodni »morski psi«...

Edini ljudje, ki še dokaj pogosto in redno prodirajo v ta »zeleni pekel«, so mestiči, mešanici med belci in Indijanci. Ti tvegajo življenje samo zaradi dragocenega soka gumijskih dreves, ki ga je dokaj težko dobiti. Človek, ki prodre v lo džunglo, se izpostavi hudočim nevarnostim. Če ne postane žrtev divjih živali ali vročega podnebja, potem ga prej ali slej zadene zastrupljena puščica domačinov, ki smrtno sovražio vsakega tujca in ga zasleduje, dokler ga ne dobe v roke. Belci, ki bi dolga ostal v teh tropskih praogzovih, bi zanesljivo zboleli zaradi izredno vročega in vlažnega podnebja, ki ga prenese samo domačini. Poleg tega preži nanj še sto in sto drugih nevarnosti. Tu žive strupene mušice, ki napadajo v celih rojih in žrtev inficirajo z vsemi mogočimi boleznimi, nevarne stonoge, velikanski pajki, kače, ki se z drevia spušte nič hudega ne slutečemu človeku za vrat, in požrešni sladkovodni morski psi »piranhi«, ki jih kar mrqoli v teh tropskih rekah.

Po reki navzgor...

Za vožnjo po rekah tega tropskega pasu so najprimernejši kanuji (čolni iz drevesne skorje). Z motornimi čolni je boj s to divjino nemogoča. Počnik bi namreč ne mogel nadomestiti potrebne goriva, ko bi mu zaloga pošla. Poleg tega je v Amazonkinem teku nešteto brzic, ki se s čolnom ne dajo premostiti. V teh predelih reke mora pač počnik poč poč poč za seboj. A tudi pojava v čolnu iz dolbenega drevesnega debla je zelo nevarna. Kanuj je namreč izredno lahek in se prevrne, še preden se človek zave. V tem primeru počnik lahko izgubi svo opremo in zalogo živila. Raziskovalec, ki ostane sredi divjine brez svoje opreme, si lahko šteje v srečo, če še kdaj živ pride domov.

Naselbine domačinov

Ob srednjem in gornjem delu Amazonke, prav tako pa tudi ob njenih pritokih, živi sto in sto raznih, bel-

cem neznanih plemen. Tu vidiš velikane in prilikavce. Domačini v teh krajih imajo črno, bakrenorjavo, rdečo, nekateri celo skoraj belo polt. Med seboj se pripravljajo in bojujejo, a vsi skupaj smrtno sovražijo belce.

Naselbine domačinov tujec zelo težko najde, ker so skrite v najostrejšem praogzdu in nimajo razen skrbno skrite poti k vodi nobenega drugega dohoda.

Indijanci, ki žive ob bregu Amazonke, si zgrade čebelnim panjem podobne kočice, v katerih često prebiva po več družin. V njih imajo samo zdravniki in poglavar postelji podobno ležišče. Vsi drugi člani družine spe kar na fleh.

Kako izganjajo hudobnega duha

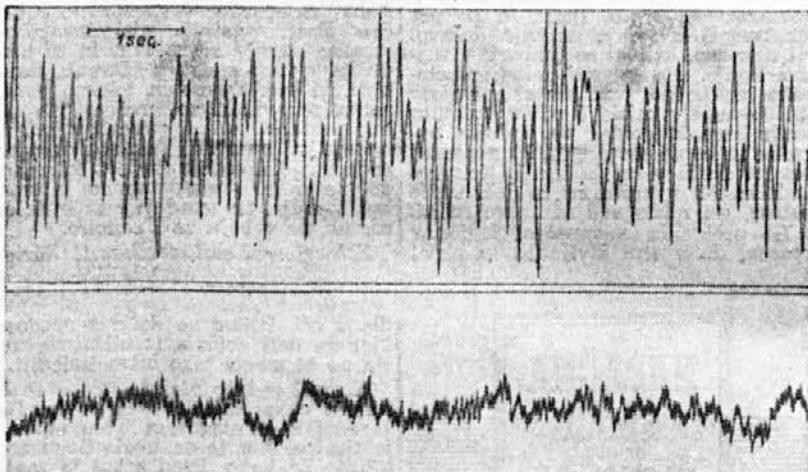
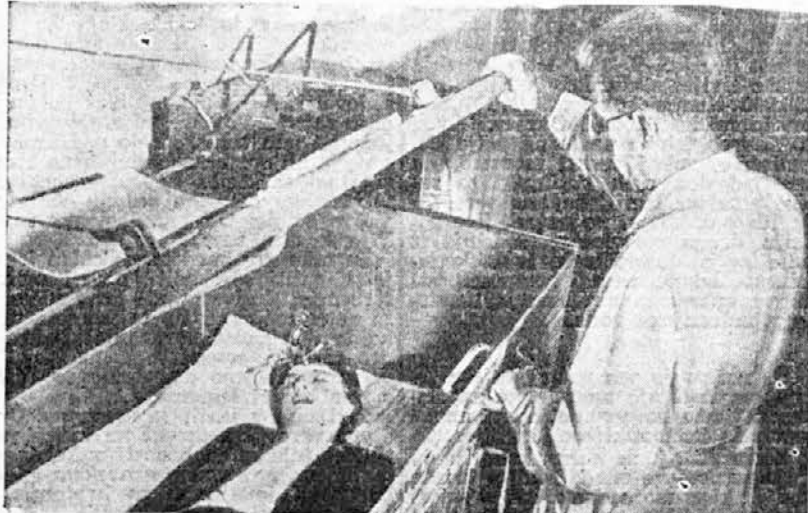
Običaji divjakov so zelo svojevrstni. Poleg borbe za vsakdanji kruh poznajo še boje s sosednjimi plesemi, ki so po navadi izredno kruti. Bojujejo se s strupenimi puščicami in loki in so po večini izborni strelici. Glavni bojni plen zmagovalca so ženske, ki jih, kakor se zdi, precej manjka.

Najsvojevrstnejši pri teh divjakih so pač poročni običaji. Pri plemeni Anqoninov in Huifolov zapro dekleta v pubertetni dobi v svojevrstno letnišnico, kjer jih hranijo s kasavo (moko, ki jo pridobivajo iz gomoljev nekega zelišča). Brž ko dekletu zasnuje eden izmed vojščakov, jo izpusijo, potem pa zunaj letnišnice privežejo na drevo. Nato se pred drevom zbera vse ostale ženske tistega plemena, ki se za to priložnost posebno praznično poslikajo, in obred se začne. Po taktu udarcev na mangvares (svojevrstni boben) začno ubogo dekletu prelepiti s šibami iz rastlinskih vlaken, med katerimi je pritrjeno kametje. To delajo zato, da iz ženske izženejo hudobnega duha.

Brilje obrvi

Ko privezana nevesta pod udarci omedli, zgrabi njen ženin baklo in z njo zažge drevo za onesveščenko. Po vrazeyernosti teh domačinov se je namreč hudobni duh pod težo udarcev izselil iz dekletovega telesa in zbežal v drevo. Če drevo zažga, hudobni duh v ognju pogine.

A ubogo žrtev čakajo še nove muke. Brž ko se zave, ji z ostrim kamnom obrijejo obrvi in z nekjo modročno tekočino potegnejo preko njih črne črte. Tako zahteva tradicija. Po teh črnih črtah se ločijo poročene od neporočenih žensk. Ko je vse to opravljeno, se šele začne prava poročna gostinja ob glasbi, plesu, jedi in pijači.



Sinora la medicina conosceva soltanto l'elettrocardiografo, l'istrumento di precisione per misurare le pulsazioni del cuore. A tale prezioso apparecchio si è ora associato l'oscillografo, istrumento di precisione per misurare il funzionamento del cervello. La fotografia ci mostra l'azione dell'istrumento. Il paziente viene rinchiuso in un letto di ferro per isolarlo da ogni minima perturbazione elettrica, tanto frequente nelle grandi città. Sulla testa gli mettono delle piastine d'argento avvolte in flanella inumidita, dentro una fascia di gomma. Le piastine sono congiunte a mezzo di fili con il calcolatore, posto accanto al letto. Due accumulatori aumentano di 70.000 volte le tenui correnti del cervello che dall'oscillografo vengono registrate su una lastra affumicata e nello stesso tempo fotografate su una pellicola. Le fotografie in basso ci mostrano le curve del funzionamento del cervello. La prima ci mostra il funzionamento del cervello di una persona psicologicamente calma ed equilibrata. La seconda ci mostra le onde »beta« di un cervello turbato o intento a intenso lavoro spirituale. Questa linea curva più movimentata o meno regolare ci mostra le onde »beta«. Dopo lunghe ricerche, gli scienziati sono riusciti così a penetrare nei più misteriosi reconditi della vita dell'uomo. — Doslej so v medicini poznali samo elektrokardiograf, precizijsko napravo za merjenje srčnega delovanja. Temu dragocenemu aparatu se je pa pridružil zdaj še oscilograf, precizijska naprava za merjenje možganskega delovanja. Gornja slika nam kaže, kako deluje oscilograf. Pacient mora leži v zaprti železno posteljo, ki izloči sferne morebitne električne molnje, tako pogoste v velemeslih. Na glavi ima gumijasto obvezo, v njej pa v vlažno flanelo zavite srebne ploščice. Z njih vodijo žice v merilec, stojič tik postelje. Zunaj postelje ojačujeja dva ojačevalca 70.000krat neskončno šibke možganske tokove, oscilograf jih pa beleži na megleno ploščo in jih hkrati fotografira na papirnati film. Spodnji sliki nam kazeta krivulji možganskega delovanja. Prva od obeh slik kaže krivuljo možganskega delovanja pri človeku, ki je duševno miren in uravnotežen. Takšne valove so krstili za valove alfa. Druga slika nam kaže možganske valove človeka, ki je razburjen ali napeto duševno dela. Ta krivulja je razžabanejša in neenakomernjša in nam kaže valove beta. Tako so znanslveniki po dolgem raziskavanju prodrlji v najskrivnostnejše predele človeškega življenja.

UGANKE section with a crossword puzzle grid and instructions.

Vodoravno: 1. Športna panoga, 2. Priznati, potrditi (uradno), 3. Pot k poboljšanju; oče; dva samoglasnika, 4. Osební zaimek; papirje; ptič-plovec Severnega morja, 5. Prevara + svetopisemski nesrečnik, 6. Rimski svečenik in vedeževalec; pojav pri vrsti orožja, 7. Vrsta kolača, 8. Del obleke; klic na pomoč (dve črki zamjenani); medmet, 9. Latinski ton; grška črka; nemška črka, 10. Geometrijski lik, 11. Takšni so oni, ki ga radi preveč pijejo. Navpično: 1. Vrh v Julijskih Alpah, blizu Škrlatice, 2. Domača žival; vdor, napad, 3. Gorivo in gradivo; nota; prva in zadnja črka v besedi pod 10. vodoravno, 4. Nemški on; medmet; junak Gotovčeve opere, 5. Oblika pomožnega glagola; beseda ali stavki, ki ga dajo začetne črke vrstic v kaki pesmi (grš.), 6. Ober (dvoj.); sadolčni zaimek, 7. Nazaj, navzad; pivo, 8. Oblika pomožnega glagola; gl. srednje v 3. vodoravni vrsti; osebni zaimek, 9. Kemijski znak za titan; pojav na kovinah in rastlinah (obrnjeno); stopnja, vrsta (prva črka na koncu), 10. Vrsta afriških lilij, ki ima mesnate liste in se uporablja v zdravilstvu (množ.); moško ime (obrnjeno), 11. Prešeren ga je opeval.

PREMIKALNICA

- NAVZOČNOST
NEREDNOST
SLABOGLAV
HEDUŠČANKA
ZURNALIST
CAPABLANCA

Če besede vodoravno prav premaknete, se navpično zložijo imena treh rastlin, ki jih goje na vrtu.

ENACBA

(a-b) + (c-č) + (d-e) + (f-g) + (h-i) + (j-k) + (l-m) + (n-o) + (p-r) + (s-š) + (t-u) + (v-z) + (ž-y) = x.
a = povrtina, b = sibirska reka; c = sadež, č = sprememba; d = lepotni grm (rumeni grozdasti cvetovi); e = odpadki, smeti; f = vodna pot; g = žalost; h = znak na listinah in pismih; i = šahovski rezultati; j = ptica pevka, k = koroška gora; l = hrvaški pisatelj, m = del cerkve; n = žensko ime, o = vojno orožje; p = trdost, r = trs; s = duplina, š = gaj; t = jagoda, u = hrana, ki je deževala v pustinja; v = pripadnica neke veroizpovedi, z = ivje; ž = povrtina, y = del rastline; x = znana resnica.

ČRKOVNICA

- 1. O K - - - - -
2. - O K - - - - -
3. - - O K - - - - -
4. - - - O K - - - - -
5. - - - - O K - - - - -
6. - - - - - O K - - - - -
7. - - - - - - O K

A, a, a, a, a, a, a, d, e, i, i, i, i, k, k, k, l, l, l, l, l, n, o, o, o, o, o, o, p, p, r, r, r, r, r, s, s, t, t, t, v, v, v, v.
1. prebivalec, 2. pokrov, 3. plazilec, 4. igralec kvart, 5. Ahilov prijatelj, 6. križengleda, 7. spomenik zmage.

O DVEH ŽARNICAH

Imamo dve popolnoma enaki elektrini žarnici, razen da ima ena brezbarvno steklo, druga pa barvano ali medlo steklo. Čeprav obe enako dolgo gorita, se brezbarvna žarnica mnogo manj ogreje. Kako bi to pojasnili?
ved kakor čista.

Rešitev ugank iz prejšnje številke

Križanka: vodoravno: 1. Aristoteles, 2. Petrova gora, 3. oda, po, gt (= got), 4. Koko-pak, Bor, 5. ar, Arosa, 6. nada, tp, 7. Ilij, Janke, 8. jard, 9. safr, 10. avanti, kr, 11. et, igo, Ana, - navpično: 1. apokalipsa, 2. tedar, ve, 3. itak, nitrat, 4. s. r., ar, 5. tor-pedirati, 6. ov, aj, kg, 7. tapka, 8. ego, ran-jak, 9. lo, to, kakra, 10. ergosterin, 11. sa-trap, dva.
Čaroben kvadrat: 1. pokal, 2. olika, 3. klnin, 4. Abika, 5. lanac.
Izpoljnika: Tudi molčanje je lahko laž.
Premene: kobila, koliba, kobal, oblika, oblaki, bokali.
Čaroben lik: 1. pot, 2. pilot, 3. Golovec, 4. tovor, 5. ter.

Zaupniki poročajo

Henrik VII. angleški se je nameral poročiti z mlado neapeljsko kraljico. Leta 1509. je poslal v Italijo posebno komisijo, ki naj bi si ogledala kraljico in zaupno sporočila vladarju, kakšen je način njenega življenja, kakšna je njena izbrazba in kakšne zunanosti je.

Eden izmed zaupnikov je poslal svojemu kralju zelo podrobno poročilo, ki se je ohranilo vse do današnjih dni. V njem med drugim piše: Njena visokost je okrogle, nekoliko zalife postave. Obraz je zdrave barve in zelo prijazen. Nos je precej dolg, nekoliko izbušen in zdi se, kakor da bi hotela konica nosu poljubiti gornjo ustnico. Nja nekoliko puha, vendar ne dovoli, da bi mogli govoriti o brkih. Visoka gospa tehta menda okrog 100 kil. Noče in roke so čvrste, o dihanju pa zaradi dostojnosti ne bom pisal. Nisem zavojnal, da bi uporabljala dišave ali rožno vodo. V bližini brade ima dve srednjeveliki bradavici, ki se pa skrileta v gube mesa, da se ju takoj ne opazi...

Menda je bil ta čudovili opis tako natančen in verca, da se je kralj Henrik premislil in da neapeljska kraljica nikoli ni postala vladarica Anglije.

Peneče se jezero

V južnoameriškem pogorju Sierra Nevada leži jezero Mone, katerega voda vsebuje zelo veliko boraksa in sode. Predmet, ki pade v to jezero, se sploti ne more polopiti temveč plava kakor kora na površini. Če jezersko vodo razburkaš, se speni kakor milnica, na predmetu, ki ga vanjo pomočis, se v kratkem času nabere kamnita pretekla.

Svojevrstnost lenivca

Medtem ko vsem sesalcem raste dlaka tako, da poteka od hrbta proti trebuhu, je lenivec v tem pogledu izjema. Pri njemu raste dlaka od trebuha proti hrbtu strani in se tam stvori v greben. Zato ni čudno, da človek, ki vidi lenivca obsejega na drevju, pogosto misli, da žival visi narobe.

Barve človeškega očesa

Po ugotovitvah očesnih specialistov v človeškem očesu lahko razločimo nič manj ko dva milijona barv in barvnih odtenkov. Vendar imamo za komaj 7000 teh barv imena.

Nova oljčnica

Iz Srbije poročajo, da so pričeli na nekaterih posestvih gojiti nove vrste oljčnice, ki ima za zdaj samo šele znanslveno ime, in sicer lalle-mantia iberica. Rastlina je zelo skromna in ne potrebuje drugačne nege kakr druge oljčnice, uspeva tudi na zelo suhih

fleh in doseže višino pol metra. V njenih samonjih se svelleorumeneno, nežnodišeče olje, ki bo uporabno kot jedilno olje, pa tudi v industrijske namene ga bo mogoče uporabiti.

Comic strip 'MIHČEVE SANJE' by Sasa Dobrila. Panels show a boy reading, sleeping, and hunting.

Dalje prihodajo



# Petrček, naposled samá!

Teoretsko si moj že dva tedna. Petrček, toda pravim samo teoretsko. V resnici si zdej odkar si se rodil, manj kot kakor prej, ko sva bila še tesno združena. Komaj si zagledal luč sveta, že si je gospa babica zavihala rokave in pripravila tvojo prvo toaletto. Silovito si kričal, ko se je smela prvič človeška roka dotakniti tvojega nežnega telesa in te pomočiti v toplo kopalnico. In nato te je zavila v snežnobelega pleničke, pogladila tvoj plavi čepček in te položila v svežo posteljico na kolesih. Meni so povedali samo, da si deček, da pa imaš hud glas, si mi sam dokazal. In nato so te odpeljali v sobo za dojenčke. Rekli so mi, da bi me tvoje kričanje utrudilo, toda jaz bi bila še tako rada poslušala tvoj glas, glasek drobnega človeškega bitja, ki je moje, čisto moje.

Moral sem potrpeti. Tudi naslednje dni si smel priti samo, če si bil lačen. Tedaj sva na bila vendar nekaj minut sama. Smela sem te pobožati po nežnem čelu, te polipati za ušesce, preštetiti trepalnice in se čuditi srčkani obliki tvojega privihanega nosu, toda že je spet prišla strežnica, rekla, da imaš že dovolj in da moraš spati.

Zelega sem si že, da bi smela domov. Tam bo vsaj res moj. Malo hudo mi je bilo, ko te nisem smela sama nesti po stopnicah, rekli so mi, da bi mi to škodovalo, toda zdej, zdej sva naposled samá!

Hvala Bogu nikogar ni doma. Zdej smem sesti k tvojim kosaři, smem te gledati in poslušati, kako rahlo in enakomerno dihaš. In da te ne bi zbudila — šela čez pol ure boš večerjal — sem zagrnila že tako zastrto nočno svetilko s trikrat preganjenimi pleničkami. Kmalu bo devet. Splazim se po prstih v kuhinjo, kjer imam pripravljeno tvojo „menažo“.

Zdej te moram zbuditi, a le kako? Tega mi v kliniki niso povedali. Počukam te za lase, požečkam pod nosom, skušam odpreti peščico, ki jo tako trdno tiščiš. „Peter, Petrček, ali me nič ne slišiš?“

Se malo pihnem vale — uh, kako nehigienično! — glej, nekaj bo. Le dobro se pretegnaj, tako, da! Zdej zdehaš, pogledaš okrog sebe — in v jok. Zakaj neki, mali mož? O, kako težko te je dvigniti iz kosaře, da ostanejo nožice in glavica skunaj, kakor je treba!

Plenice so pripravljene. Kar težko jih je zaviti okrog tvojega okroglega trebuščka in okrog nožice, ki tako divje brecajo. In pri vsem tem ves čas kričiš, kakor bi te na meh drla. Tako, lepo, vidiš, še čepček in gotova sva. Zdej pa v kosařo s teboj. Nesem te v tvojo spalnico, prav počasi, da te lahko malo popestim. O, kako mehko je tvoje piščice, kako topla tvoja glavica! Zdej čulim tik ušes tvoj rahli dih. Čudovito lepo je s teboj, moj mali sinko, tako sem srečna, res! Zdej na spat. Kolikor znam previdno te polo-

žim v kosařo in te za slovo poljubim na čelo. (Če bi to videla voditeljica tečaja za vzgojo mladih mater!) Kar vesela sem, da je moral tvoj očka po opravkih, da sva nočijo še nekaj časa sama. Bozve, zakaj ne morem zaspali? Ali je to odgovornost, ki jo prvič danes čutim zate, Petrček? Vrata v tvojo spalnico so pol odprta. Prisuškujem, vse tiho. Zdej se mi, kakor da bi se moralo nekaj zgoditi, toda kaj? Ali te morda nisem dovolil očeta? Takoj moram pogledati. Oh ne, ves rožnat, odet do bradice pokoino ležiš in spančkaš.

Ločno ob tveh četrtilih na šest sem se brez budilke zbudila. Prav nič ne čutim, kako je hladno v kuhinji, tako zelo se moram posvetiti pripravljanju tvoje „menaže“. O, kako težko te bo zbuditi! Kako pridno si spal vsjo dolgo noč! Tiko pristopim h kosaři. Ze še nekaj giblje v njej. Ko dvignem zavese, zagledam svojega sinka. Ze gleda in še prav zadovoljen se zdi, čeprav je tako močan, kakor da bi bil v parni kopeli. Him zdej se mi, da se mi je nasmejati. Kdaj neki se otroci pridno smejejo? No, Petrček, še enkrat!

In zdej tvoj zajtrk, Petrček. Najprej boš pil pri mami, lepo počasi, da se ti ne bo zalelelo. Tako, zdej smem pa še pogledati v stekleničko. Pil, pii, do poslednje kapljice. Tako, čez tri ure se bova pa kopalja, dotlej se pa sam zabavaj, sinko moj.

Oh, koliko je treba pripraviti za jutrnjo toaletto malega prestolonaslednika! Pogreti vodo, pripraviti tople plenice, milo, ščetko za čepček, toplomer, puder, vato, povoččke... Sonec sije skozi okno naravnost na našu, ko te razvijam. Cih! Cih! Cih! Bog pomagaj, Petrček! Na tihem me skrbi, ali je morda prehlajen, ali pa kiha samo tako „za zdravje“, kakor je rekla gospa babica.

Taka kopalna zadeva ni tako preprosta, kakor se zdi. Le kako takaj tiščiš peščice, da moram vsak prstek posebej odvit in umiti? Hej, ne z rokami v usta, milo ni dobro! Na, tukaj imaš ščetko! Vidiš, saj znaš držati, samo ne po čelu z njo, te bo bolelo!

Skoraj sva že gotova. Se vazelino v noske, beži no, ali je to tako hudo? Za tolažbo boš smel ležati na trebuščku. O kako je glavica težka! In preden moraš v plenice, še en poljubček na tisti mačeni rožnati mezinček, tako podoben sladki rdeči jagodi. Kaj, že spet lačen? Nikar mi ne povej palčka, že grem, že grem!

No, zdej smo sili! Obe ročici nad glavo, rožnatih ličk Petrček spoi. V ustnem kotičku se mu še drži kapljica mleka. Zdej se je nasmejal, prav naravno in se zresnil, kakor bi se bil premislil. Smei se, Petrček moj, sme, dokler si v kosaři in pri mami, se le sme!

Tiho zaprem vrata za seboj, da ga ne bi zmotila v sladkem snu. (n)



(Ti trije modeli so risani izrečno za »Družinski tednik« in niso bili še objavljeni.)

Bliza se šola. Pripravili in popravili bo potrebno to in ono. Iz prekratkega svetlega plašča sešijemo tričetrtinsko jopico k temnejšemu krilu. Jopica ima velik širokolobni ovratnik. Iz ostankov škotskega blaga prenovimo siaro obleko. Oblekca se zapejpa na hrblju s preoblečenimi gumbi. Zadnji model nam pa kaže ljubko črno solsko haljo, pošto z belimi trakovi

**Kamilice** so zdravilo, ki ne bi smelo manjkati v nobeni domači lekarni. Čaj blagi razne prebavne motnje in je dobro sredstvo za obkladke pri ranah in raznih izpuščajih. Tudi v kozmetiki uporabljamo kamilice, in sicer za odstranjevanje gub in mozoljev.

**Baldrijan**, tudi kozlikovec imenovan, daje dober čaj za pomirjenje. Znano so tudi baldrijanove kapljice, ki prav tako ne smejo nikjer manjkati.

**Lipovo in bezgovo cvetje** nam daje čaja, ki pospešuje znojenje.

**Suhe borovnice** so izborni pripomoček proti driski. Zauživamo jih kuhane, lahko pa tudi presne.

**Zajbelj ali kalulja** je dobro domače sredstvo za izpiranje ustne votline. Priporočljiv je zlasti za izpiranje rane, ki jo pusti izdrti zob.

Poleg teh domačih zdravilnih čajev ne smejo manjkati še ostala zdravila za prvo pomoč. V prvi vrsti ne bi smel manjkati toplomer. S toplomerom ugotovimo, ali je bolezen resna. Pri otrocih, zlasti dojenčkih, moramo biti pa previdni, da se toplomer ne razbije, ker utegnemo z drobci otroka raniti. Pri dojenčkih, pri katerih merimo temperaturo v danki, pa lahko pri neprevidnem ravnanju nastane zastrupljenje z živim srebrom.

**Šatlca vazelina** nam bo dobro došla pri manjših ranah. Če nimamo drugega domačega ali kupljenega mazila, namažemo rano z vazelino, da se obezvega ne prime. Prav tako je vazelina poceni, a kljub temu zelo dober pripomoček za nego rok.

**Bencin in salmijak** sta dobri razkužili pri piku raznega mrčesa. Za razkuženje manjših ranic in prask imamo pripravljeno stekleničko joda. Večje poškodbe in rane pa izpiramo z lizolovo raztopino.

Za odstranjevanje kaltrana, smole in barve uporabljamo čisti terpenin. Obroček, ki ga terpenin puši, posebno na svetlih oblekah, zdravemo z bencinom ali spirilom.

Madeže od črnila odstranimo iz pralnih blagov z limonovim sokom ali kislim mlekom, iz volnenih stvari pa z limono in soljo.

Krvave madeže iz oblek, ki jih ne moremo namočiti in oprati kakor ostalo perilo, odstranimo takole:



**DARMOL**  
najboljše odvajalno sredstvo

Škrob zmehčamo s toliko vode, da dobimo gosto kašo, ki jo debelo namažemo na madež. Ko se škrob posuši, obleko narobe stepemo. Če madež ni prvič izginil, ga še enkrat namažemo s škrobom.

## SKRBI ZA MILO SO NEPOTREBNE.

ako vzamete za pranje perila »EVO« pralni prašek. Praktične poskušnje so pokazale, da večča gospodinja ne potrebuje pri pranju z »EVO« pralnim praškom nobenega mila; posebno če perilo tudi namoči v »EVO« prašku.

Z »EVO« praškom oprano perilo je snežnobeλο in ima pristen svež duh.

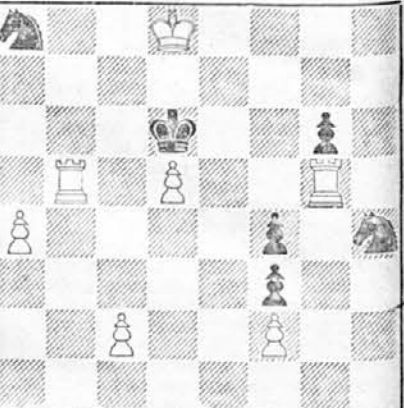
Pralni prašek »EVO« je zastavljen iz temeljito preizkušnih, perilu popolnoma neškodljivih sredstev.

Pralni prašek »EVO«,  
Zobna krema »VAN KAIT«,  
Brivska krema »VAN KAIT«.

Zastopstvo:  
**Drago Križaj**  
Ljubljana - Medvedova 14/I

# ŠAH

Urejuje A. Preinfalk  
Problem št. 261  
Seslalil O. Nemo



Beli: Kd8; Tb5, q5; Pa4, c2, d5, f2. (7)  
Črni: Kd6; Sa8, h4; Pf3, f4, q6. (6)

Mal v 3 potezah

## Teoretična pasta

262. Damski gambit  
G. Berner-Piřchak  
Dunaj, junij 1943

1. d4, Sf6, 2. c4, e6, 3. Sc3, d5, 4. Lq5, Lb4, 5. Sf3, dc4, 6. e4, c5, 7. Lxc4 [To je divja dunajska varijanta, ki je navadno nadaljujeta s 7. e5, cd4, 8. Da4+, Sc6, 9. 0-0-0, Ld7 itd. z nejasnim položajem, Bernerjevo potezo so uvedli Rusi in obratno belemu rahlo prednosil cd4, 8. Sxd4, Lxc3+, 9. bc3, Da5, 10. Lxf6, Dxc3+?]

(To je vabljivo, a lveqano; prav je qf6, 11. 0-0, Sd7, 12. Kl1, Sb6, 13. Lb3, Ld7, 14. Df3, Ke7, 15. De3, Tac8, 16. Tac1, Thg 8 itd.) 11. Kf1, Dxc4+, 12. Kq1, 0-0. (Zaradi grožnje Tc1 edino, svedba pa zdej beli gospodarji; zdi se, da za črnega sploh ni več rešive.) 13. Tc1, Db4, 14. Dq4, q6, 15. e5 (grozi s Sf5 dobi damo; močno je pa hidi 15. Df4, Sd7, 17. e5, Sxf6, 18. e1, Kh8, 19. Dh6, Tg8, 20. Sf3, Df8, 21. Sq51 Ta7, 22. Tc7 in zmaga.)

Te8, 16. Dq5, Sd7, 17. Sf3, b6, 18. h4, h5, 19. Tc7, Df8, 20. q4 (Črni položaj je omanjen in povezan ter ga beli z lahkojo osvoji, čeprav črni poskuša vse, kar se da) Sx16, 21. e6, 1d8, 22. qh5, Td5, 23. Se5, Txe5 (Da malo zavleče.) 24. Dxe5, Dh6, 25. hq6, Dxc6+, 26. Kh2, Df5, 27. Tq1+, Kh8, 28. Da3, Dh7, 29. Dq7+, Dxc7, 30. Txc7.

Črni je kloni pred obema stolpoma, ki ga v kralckem uničita. Berner je odločno izpeljal napad, ni mu pa bilo treba rešiti težkih strateških naloz. Kadar že sama otvoritev nakaže nadaljno pot, je to užitek, ne garancija; potrebna je pa seveda točnost ali, kakor se strokovno reče, dobra tehnik.

## Vest

Od 15. do 23. t. m. igrajo na Dunaju turnir za velikonemško prvenstvo. Udeležujo se ga lanski prvak Schmidt, ki bo tudi letos glavni Ickmeec, dalje dunajski prvak Hans Müller, Lokvenč, Relislab, ki mu bodo najvernejši nasprotniki, in še Kieninger, Zollner, Röspsdorf, Heinrich, Elm, Loose, Meckina, Dörner. Precej imenitnih imen manjka; Lešnika niso pripustili

## Rešitev problema št. 260.

Beli mora samoga sebe patirati; pri tem si mora zapreti lastno trdnjavo. Toda maneve Tfl-f3-h3-h5 in nato h2-h4 traja za potezo predolgo. 1. Tf2+, Ka1 ali Kbl (če Ka3 ali Kh3; belj s 2. Tf3+ takoj pridobi rešilno potezo. Vučnega šaha ni, ker črni kralj uteče na e1 ne pa na e2 zaradi Tal. 2. Tf3, b3, 3. Th3, b2, 4. Ta3+, Kbl, 5. Txa4, Ke2, zdej mora belj žrtvovati stolp za kmeta, nakar kmeta f4 resda ne more braniti, toda potegne h2-h4 in niba s kraljem na h5 in g5 in potem ga črni patira. Če pa v 3. potezi črni zapravi potezo z 3. Ka2, tedaj belemu uspe lastni pat s 4. Th5 in 5. h4.

## Rešitev problema št. 261.

1. e4? Sf5!, torej je počasneje, kmetički! 1. e3! Sf5, 2. Txc6+, Ke5, 3. Te6 mat; 1... Sg2, 2. e4! in 3. e5 mat; 1... Sa8 poljubno. 2. Tb6+ in 3. Te6 mat.

## NAS NAGRADNI NATECAJ

### Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

#### Krompirjev pire z marmelado

Iz 1/4 kilograma kuhaneqa krompirja naredi pire. Dodaj 1 rumenjak, 1 zavitek vanilijeveqa sladkorja in 2 žlički marmelade. Vse skupaj dobro zmešaj in s tresi v okroglo porcelanasto skledo. Iz belhaka steni sneq in ga s tresi čez pripravljen krompirjev pire. Skledo postavi v neprevročeno pečico in jo pusti v njej 10 minut, da sneq lepo zarumeni. Daj še toplo na mizo.

N. B., Zg. Siska

#### Korzuzna poqača

1/2 kile korzuzne moke praži 20 minut na 4 žlici maščobe. Polem zalij z 1 litrom vrele vode in pusti kuhati še 20 minut. Jed mora biti srednje mehka in jo, če je še preoqla, še zalij. Ko je kuhana, jo odstavi, s tresi vanjo 2 pešči grozdčev, dobro premešaj in zloži na krožnik. Do okusu poprəsi še s cimetom in sladkorjem. Tako pripravljena korzuzna poqača je zelo tečna in dobra večerja.

Z. S., Ljubljana

#### Zapečena polenla s stročijm fižolom

V 1 liter slane vrele vode s tresi pol litra korzuznega zdroba in 2 žlici olja. Ko zdrob zavre, ga s kuhalnico predri in kuhaj pokriteqa 10 minut. Potem ga dobro premešaj, s tresi v kozo, kjer si segrela malo olja, in postavi v pečico. Tako pripravljeno polenlo s tresi na sredo velikeqa krožnika, obloži s praženim stročijm fižolom in daj s solato na mizo.

M. S., Ljubljana

#### Žličniki

Vlepi 1 beljak v sneq. Vanj vsuj 10 žličk enofne moke, 1 zavitek vanilijeveqa sladkorja in tri kavine žličke sladkorja. To dobro zmešaj 10 minut. Peqačo poprəsi z moko in nanjo polagaj žličnike, ki jih zajemaš iz pripravljeneqa testa. Peči jih približno 40 minut v zmerni pečici. Dobila boš fino in rahlo pečivo.

M. F., Ljubljana

Za vsak prispevek, objavljen v »Kotičku za praktične gospodinje«, plačamo 10 lir. Znesek dvignete lahko takoj po objavi v naši upravi. Po pošti pošiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. — Prispevke naslovite na Uredništvo »Družinskega tednika«. Kotiček za praktične gospodinje, Ljubljana, Poštni predal 253.

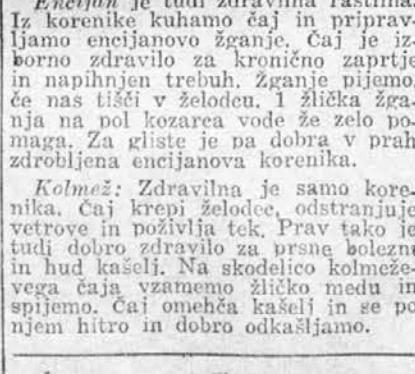
## Lekarna v našem domu

Domača lekarna se nam je že precej izpraznila. Prišel je čas, da jo spet izpopolnimo in nadomestimo vsa tista domača zdravila, ki nam manjkajo. Ker po lekarnah ne moremo več kupiti raznih tovarniških izdelkov, jih bomo zamenjali s preizkušeni in dobri domačimi pripomočki.

**Arnika:** Iz arnikinih cvetov smo junija in julija pripravili arnikovo žganje, ki ga uporabljamo za masiranje revmatičnih obolenj in izpiranje ran. Očiščene korenike posušimo in skuhamo v zdravilnem čaju. Na enakem delu vode in kisa skuhamo koreniko, odcedimo jo in uporabljamo za obkladke pri trebušnjah in želodčnih krčih.

**Encijan** je tudi zdravilna rastlina. Iz korenike kuhamo čaj in pripravljamo encijanovo žganje. Čaj je izborno zdravilo za kronično zaprtje in napihnjene trehuh. Žganje pijemo, če nas tišči v želodcu. 1 žlička žganja na pol kozareca vode že zelo pomaga. Za gliste je pa dobra v prah zdrobljena encijanova korenika.

**Kolmež:** Zdravilna je samo korenika. Čaj krepi želodec, odstranjuje vetrove in poživilja tek. Prav tako je tudi dobro zdravilo za prsne boleznj in hud kašelj. Na skodelico kolmeževga čaja vzamemo žličko medu in spijemo. Čaj omehača kašelj in se po njem hitro in dobro odkašljamo.



Ljubka in mehka pričeska, kakršno vidite na zgornji sliki, je zelo hvaležna. Ob obrazu so lasje valovito dvignjeni, zadaj pa počesani v mailone, toda čvrste kodre.